

de liederen zijn te vinden in 'Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk'

Grote Kerk Gemeente Dordrecht
zondag 23 augustus 2020 om 10.30 uur

10^e zondag van de zomer

voorganger: ds. P.L. Wansink
organist: Emile Noothout
m.m.v. het Sura-gemeentezangkwartet

de kleur van deze zondag is groen

Vanaf 1 juli mogen er weer diensten worden gehouden met gemeenteleden. Daar zijn we dankbaar voor. Tegelijk gelden er nog veel beperkingen. Zo is er een anderhalve-meter-regime en gelden de afspraken rond hygiëne van het RIVM. Voorlopig moeten gemeenteleden zich nog aanmelden en geldt het devies: bij ziekteverschijnselen, blij thuis. De diensten worden gelijktijdig uitgezonden via de Kerkomroep en via YouTube; daarom vragen wij u met klem om uw mobiele telefoon uit te schakelen of op vliegtuigstand te zetten. Uiteraard wordt u niet ongevraagd in beeld gebracht. Er mag nog niet gezongen worden, een groepje van leden van de cantorij zingt de liederen.

De gemeente spreekt de responsies. We hebben de diensten zo aangepast dat er meer gesproken wordt: zo stemt u als gemeente toch in.

De zondagen in augustus zullen enkele psalmen centraal staan. Vanmorgen Psalm 8.

- klockelui vooraf: de Dordtse Dom klokken **3, 4, 5, 6** 'Gloria Te Deum'

- orgelspel: 'Nun freut euch, lieben Christen g'mein' Op. 67-28 Max Reger

- welkom en korte afkondiging door de ouderling van dienst; stil gebed

voorbereiding

- bemoediging: v Onze hulp in de Naam van de Heer
g **die hemel en aarde gemaakt heeft**

- drempelgebed v Barmhartige God,
gij die omziet naar uw volk en zoekt wat verloren is geraakt,
gij die bevrijdt wie in duisternis gevangen zit,
wij komen tot U.

g **Zie ons aan zoals wij zijn:
vol van onszelf,
met de last van het verleden
op onze schouders:**

gebedsstilte

v Vergeef ons, Heer,
maak ons tot uw mensen,
vol van genade.
Open ons naar U en naar elkaar,
naar uw toekomst.

g **Amen.**

- zondagspsalm: **psalm 84 : 1 en 6**

- smeekebed uit de nood van de wereld, besloten met gesproken Kyrie en Gloria
het smeekebed wordt afgesloten met de woorden:

v daarom roepen wij tot U

v Heer, ontferm U

a **Christus, ontferm U**

v Heer, ontferm U

v Ere zij God in den hoge en vrede op aarde
voor mensen van Zijn welbehagen

a **Wij loven U**

v Wij zegenen U

a **Wij verheerlijken U**

v wij danken U voor uw heerlijkheid,
o Heer God, Koning des hemels

a **God, onze Vader almachtig**

v O Heer, eniggeboren Zoon, Jezus, Messias

a **O Heer God, Lam van God, Zoon van de Vader**

v die de zonden der wereld wegdraagt

a **ontferm U over ons**

v die de zonden der wereld wegdraagt

a **hoor ons gebed**

v Gij, die gezeten zijt aan de rechterhand van God de Vader

a **ontferm U over ons**

v want Gij alleen zijt heilig

a **Gij, alleen de Heer**

v Gij allerhoogste

a **O Jezus, Messias met de Heilige Geest
in de heerlijkheid van God de Vader, Amen**

de Schriften

- groet: v De Heer zij met u
g **Zijn Geest in ons midden**

- gebed bij de opening van het Woord

- lezing O.T: Psalm 8 *Domine, Dominus noster.* (Naardense Bijbelvertaling)

1 (Voor de koorleider, op 'De Gititische', een musiceerstuk v. David.)

2 ENE, onze Heer,
hoe machtig uw naam op aarde overál,
die uw glans uitstalt tegen de hémel!

3 Uit de mond van kinderen en zuigelingen
grondvestte gij kracht om wie u benáuwen,
om tot rust te dwingen vijand en wraakzúchtige.

4 Zie ik uw hemelen, door uw vingers gemáakt,
maan en sterren die gij hebt gegróndvest,

5 wat dan een mensje dat gij hem gedénkt,
de mensenzoon dat gij hem bezóekt?

6 Weinig laat ge hem ontbreken, of hij is Gód,
met glorie en luister wilt gij hem krónen.

7 Ge laat hem heersen over de maaksels van uw hánden,
alles hebt ge gezet onder zijn vóeten:

8 wolvee, runderen, zij álle,
en ook de beesten op de vélden;

9 de vogels van de hemel en de vissen in de zée,
wat trekt langs de paden van de zéeën.

10 O ENE, onze Héer,
hoe machtig uw naam op aarde overál!

- lied: **psalm 8 : 1, 2 en 3**

- Evangelielezing: Matteüs 16, 21-24 (NBV)

²¹Vanaf die tijd begon Jezus zijn leerlingen duidelijk te maken dat hij naar Jeruzalem moest gaan en veel zou moeten lijden door toedoen van de oudsten, de hogepriesters en de schriftgeleerden, en dat hij gedood zou worden, maar op de derde dag uit de dood zou worden opgewekt. ²²Petrus nam hem terzijde en begon hem fel terecht te wijzen: 'God verhoede het, Heer! Dat zal u zeker niet gebeuren!' ²³Maar Jezus keerde hem de rug toe met de woorden: 'Ga terug, achter mij, Satan! Je zou me nog van de goede weg afbrengen. Je denkt niet aan wat God wil, maar alleen aan wat de mensen willen.'

²⁴Toen zei Jezus tegen zijn leerlingen: 'Wie achter mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en mij volgen.'

- lofprijzing v Lof zij u Christus
g **in eeuwigheid, Amen.**

- woord voor de kinderen

- uitleg en verkondiging

Psalm 1 Matteüs 16, 21-24

Heer, onze Heer, hoe machtig uw naam op aarde, overal. Psalm 8 begint met een grootse uitroep van verwondering. Heel de aarde en naar verderop blijkt nog meer, ook de hemelen: vol van Gods glorie en glans. Het is eerlijk gezegd de ervaring die ik als kind al had en die nooit is geweken. Verwondering over de schepping om ons heen. De vogels die in de vroege zingen, de jonge ree die wegschiet als je aan het hardlopen bent, het veulen dat door de wei springt, maar ook het pas geboren kind in je armen. Je moet wel stekeblind zijn wil je niet met verwondering om je heen kijken. Elke morgen opnieuw. De door mij zo vereerde Joodse schrijver Abraham Joshua Heschel noemt dat in zijn hoofdboek: Awe. Ontzag. Psalm 8 is geschreven vanuit dat ontzag, die verwondering. Heer onze Heer, hoe machtig uw naam op aarde overal.

Maar, merkwaardig genoeg is dat een overtuiging die blijkbaar niet iedereen deelt. Vooral in onze westerse wereld hoor je voortdurend stemmen die weliswaar het universum bewonderen, maar het vooral willen verklaren, analyseren, uiteenleggen en dan is er voor het wonder weinig plaats meer. En een God?? Achterlijk concept, zo voel ik het in elk geval vaak. Kenmerkend vond ik de reacties afgelopen week naar aanleiding van het optreden van minister Carola Schouten afgelopen zondagavond in zomergasten. Terzijde: Heeft u het niet gezien, kijk terug. Meer naar het eind kwam het beste gedeelte, daarover was iedereen het eens. Dat gedeelte ging mede over haar geloofsleven. Een scène uit de film *de Two Popes*, de twee pausen (nog een aanrader) waar het ging om vergeving. En Schouten raakte ontroerd. Legde uit dat het daar om gaat in het leven: vergeving en dat Christus ons vergeeft. Kwetsbare mooie televisie. Dat las je terug in elke bespreking. Maar oh de moeite onder 'weldenkende' Nederlanders met wat zij dan religie noemen. Ik citeer: 'kwamen we daar opeens in de religie'. Of een ander: 'Schouten is streng religieus opgevoed' met een soort verbijstering en tevens aarzeling of dat wel goed kan zijn. Overigens: dat strenge valt nogal mee. Waar het me om gaat: Geen spoor van besef dat geloof in God misschien de belangrijkste bestaansgrond van mensen zou kunnen zijn. Hoe wij leven uit verwondering. Ik kom straks nog op Schouten terug.

Eerst psalm 8: ontzag voor de naam van de Eeuwige, Want daar gaat het om. De naam. In het Jodendom is dat begrip, de naam, alleen al een aanduiding voor de Heer. De naam die aan Mozes bekend gemaakt wordt en die betekent: Ik zal er zijn. Die naam, die is heilig. Die naam leren wij kennen overal op aarde en daarbuiten. Daar staat ons verstand bij stil. Met een andere psalm, 139, het begripen is mij te wonderbaar. En nu neemt psalm 8 ons mee in die verwondering over Gods majesteit. En dan luistert het toch weer nauw, zoals altijd in de schrift. Uit de mond van kinderen en zuigelingen grondvest gij kracht om wie u benauwen. Zo vervolgt de tekst. Volgens Hans Joachim Kraus, kenner van de psalmen is 'de inhoud van dit vers in het OT zonder enige parallel' dus uniek. Wat wil ons deze verwijzing naar kinderen en baby's zeggen? Blijkbaar is hun stem belangwekkend. Te midden van de vele geluiden van

deze wereld, waar wij en zelfs God benauwd raken. Besef het gewicht van die uitspraak. Mensen raken benauwd, ineen gedrukt, belaagd. Er heerst ziekte, onverwachte dood, geweld, haters. Ja en God zelf raakt in het nauw. Die machtige schepper, die grootse naam. Ik zal er zijn.

Daar stoten we meteen door naar de kern van het Bijbelse getuigenis. Deze naam, deze God laat zich bijna wegdringen. Denk je toch soms. Daarom is het zo schrijnend dat uitgerekend Petrus, de leerling bij uitstek, niet begrijpt dat de Christus moet lijden, dat hij moet sterven, dat het kruis opnemen volgen van hem is. Bonhoeffer wiens dood nu 75 jaar geleden is, schrijft vanuit zijn cel dat God zich uit deze wereld laat terugdringen tot op het kruis. Die naam. Uit de mond van kinderen en zuigelingen grondvest Gij kracht. Beseffen we ook maar vaag wat dat zou kunnen betekenen. De kwetsbaarheid midden in deze wereld in de benauwdheid. Er staat een enorme spanning op deze psalm. De glorie van Gods naam tegen de achtergrond van heel dat universum gegrondvest in een zuigeling. Een kind. Dan zwenkt de blik van de psalm naar omhoog. De hemelen, maan en sterren door uw vingers gemaakt. De grootsheid van het heelal. Ik heb acht jaar op Ameland gewoond, en dan zie je die sterrenhemel op een donkere avond. Ach ik hoop toch dat ik u dat niet hoeft te leggen. En wat is dan de mens, het mensje vertaalt Oussoren en daar voel je de spanning tussen die immense werkelijkheid van het universum en het kleine mensenleven al in. En daar gaat het inderdaad om. Opnieuw worden we erbij bepaald hoe kwetsbaar een mens is. Maar tegelijk die kwetsbare mens is bijna goddelijk, de kroon van de schepping, zo ook in het vervolg van de psalm.

In zekere zin wordt de gedachte van het kind en zuigeling doorgetrokken. Die mens die zomaar weg geblazen kan worden, die mens is tegelijk geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Ik kom terug op de minister. Ze verwees naar het beroemde boek van Primo Levi, chemicus en overlevende van Auschwitz: titel van dat boek; *Is dit een mens?* Eens in de paar jaar leest ze dat boek om, zo zegt ze, scherp te blijven dat je nooit een mens beoordeelt naar de groep waar hij of zij toe zou behoren. U kent dat wel: vluchtelingen, criminelen, moslims, Marokkanen enz. Nee die ene mens. En dat in de hel van Auschwitz. Op 4 mei haalde Arnon Grunberg Levi nog aan om dezelfde reden. Waar hij uitgerekend in de kerk zei: 'voor mij was het van begin af aan duidelijk als ze het over Marokkanen hebben, dan hebben ze het over mij'. Wat is een mens?

Voor de psalm is een mens een uniek schepsel, door God zelf gemaakt. Zoals heel de schepping, heel dat universum zijn werk is. Maar te midden van die schepping gedenkt God de mens, zoekt hem op, heeft hem lief. Die ene. U. Daarom verbindt hij zijn lot aan die mensenzoon, dat mensenkind, God zelf in ons midden. Ja en die weg gaat de weg van de mens tot op het kruis. Hij voor ons, met ons. Hij is zijn naam, hij zal er zijn.

In alle benauwenis van een mensenleven, dat je het niet meer ziet. Kijk dan omhoog, zie de hemelen en besef wat is de mens dat Gij hem gedenkt. Zelfs een zuigeling, zelfs een kind. Aan het slot van de avond laat minister ons kijken naar de film *For Sama*, gemaakt in het door de oorlog verscheurde Aleppo door een Syrische journaliste, vrouw van een arts. De film verscheurt je maar geeft toch ook hoop. Maar vooral dat beginbeeld waar ingezoomd wordt op Sama, als baby en er is een bombardement aan de gang, maar langzaam glimlacht het mondje van het kind. Uit de mond van zuigelingen hebt Gij Sterkte gegrondvest.

Heer onze Heer hoe heerlijk is uw naam overal op aarde.
Amen.

- lied: **gezang 981 : 1, 2, 4, 5**

de gebeden

- dankgebed en voorbeden, steeds besloten met

v Zo bidden wij allen tezamen
g **Heer, verhoor ons!**

moment van persoonlijk gebed in stilte

gezamenlijk Onze Vader

- slotlied: **gezang 978 : 1, 3, 4**
- uitzending en zegen
 g zegt **Amen**
- orgelspel: *'Jerusalem, du hochgebaute Stadt' Op.67-18 Max Reger*

collecten

Uw gaven voor kerk en diaconie kunt u overmaken op rekeningnummer NL37 INGB 0000 6573 05 t.n.v. Wijkraad 1 der Hervormde Gemeente onder vermelding van kerkdienst 23 augustus 2020. De penningmeester zorgt voor de verdeling. De komende tijd wordt er nog niet in de diensten gecollecteerd.

komende zondag 30 augustus, 11^e zondag van de zomer

10.30 uur: ds. S.L.S. (Sytze) de Vries, Schalkwijk
 Cor Ardesch, organist
 m.m.v. het Sura-gemeentezangkwartet

agenda

maandag-vrijdag: opgeven voor bijwonen diensten op 30 augustus
woensdag 26 augustus, 8.45 u: lauden Trinitatiskapel (KIS), Vriesestraat 22
woensdag 26 augustus, 12.30 u: middaggebed rond Psalm 55, pastoor H. Schoon, liturg,
 middenschip Grote Kerk (tevens online)
zaterdag 29 augustus, 20.00 u: online orgelconcert door Cor Ardesch, zie hierna

dagelijks, 10.00-14.00 u: stilteruimte Trinitatiskapel, zondag vanaf 12.00 uur,
 Vriesestraat 22

wekelijks op woensdag: Kerk in Beeld - foto interieur Grote Kerk met tekst,
 geplaatst op website

bezoeken diensten

Voor de komende diensten kunt u zich aanmelden via de website (of sectie-ouderling), **ongeacht de beginletter van uw achternaam**. De diensten blijven ook online te volgen. Bezoekers worden niet in beeld gebracht. U bent van harte welkom. Er is nog geen oppas en geen kindernevendienst, maar ook met kinderen bent u uiteraard welkom in de kerk. We vragen u dringend om **uiterlijk 10.20 uur in de kerk** te zijn. Voor meer informatie verwijzen we u naar de wijkbrief en de website: www.grotekerk-dordrecht.nl.

middaggebeden

U kunt de middaggebeden in het middenschip van de Grote Kerk weer bijwonen. Voor dit korte meditatiemoment hoeft u zich niet aan te melden. De middaggebeden blijven ook online te volgen.

online orgelconcert Grote Kerk

Door de Werkgroep Muziek wordt vanuit de Grote Kerk een aantal onlineconcerten uitgezonden. Op **zaterdag 29 augustus om 20.00 uur** is het vierde concert in deze serie.

Dit is een **improvisatieconcert door Cor Ardesch**. Thema's voor dit concert kunt u mailen naar: info@corardesch.nl.

gastlidschap

U voelt zich betrokken bij de Grote Kerk Gemeente en weet zich (juist in deze tijd) met ons verbonden? Dan is het mogelijk om gastlid te worden. Voor meer informatie verwijzen we u naar: www.grotekerk-dordrecht.nl.